

ศักยภาพและเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง

การพัฒนาพื้นที่ไม่ว่าในระดับใดจะต้องมีการศึกษาถึงความพร้อมและอุปสรรคที่เป็นเงื่อนไขในการวางแผนจัดการกับพื้นที่ให้เป็นไปตามบทบาทที่เหมาะสม โดยให้สอดคล้อง สนับสนุน และส่งเสริมศักยภาพของพื้นที่ ในทางตรงกันข้ามก็ต้องมุ่งแก้ปัญหา ปรับปรุงในส่วนที่เป็นปัญหาต่อการพัฒนา การวิเคราะห์ศักยภาพและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง นอกจากนั้นยังเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเมืองต่อไป

5.1 การวิเคราะห์ศักยภาพและอุปสรรคในการพัฒนาเมือง

การวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทและแนวโน้มการพัฒนาของชุมชนเมืองปากช่อง โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก หรือปัจจัยที่เป็นแรงดึงและแรงผลักที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาและการเติบโตของเมืองในบทที่ 4 ที่ทำให้ชุมชนเมืองปากช่องมีความพร้อมและความได้เปรียบหลายอย่างในการพัฒนา รวมถึงการศึกษาสภาพปัญหาจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้ประกอบการในชุมชนเมืองปากช่องประกอบการวิเคราะห์ ดังนี้

5.1.1 สภาพแวดล้อมภายในชุมชนเมืองปากช่อง (Internal Factors)

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในหรือสภาพทั่วไปของชุมชนเมืองปากช่อง สามารถสรุปศักยภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง ได้ดังนี้

จุดแข็งของพื้นที่

1. แหล่งแรงงาน ชุมชนเมืองปากช่องเป็นชุมชนเมืองที่มีขนาดประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของจังหวัด จึงไม่มีปัญหาเรื่องการจัดหาแรงงานเข้าสู่ภาคพาณิชย์ยกรรมและอุตสาหกรรม
2. แหล่งน้ำ ชุมชนเมืองปากช่องเป็นมีที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบระหว่างหุบเขามีแม่น้ำลำตะคองซึ่งมีน้ำไหลตลอดปี มีการนำน้ำมาใช้ทั้งการอุปโภค บริโภค และในกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการต่างๆ
3. ที่ตั้งของเมือง ความเป็นเมืองหน้าด่านของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงมีผู้สัญจรผ่านไป-มา และส่วนหนึ่งก็หยุดพักในชุมชนเมืองปากช่องทั้งซื้อสินค้าและใช้บริการต่างๆ
4. เป็นแหล่งตลาดรองรับผลผลิตจากพื้นที่เกษตรกรรมใน อำเภอปากช่อง และมีการตั้งตลาดรับซื้อผลผลิตการเกษตรแห่งใหม่และรองรับการขยายตัวของการค้า บริการในเมือง
5. ศูนย์กลางบริการด้านการเงินและการธนาคาร เนื่องจากชุมชนเมืองปากช่องเป็นที่ตั้งของธนาคารสาขา 12 แห่ง ที่ให้บริการแก่ประชาชนใน อำเภอปากช่อง ทั้งภาคการค้า อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม
6. แหล่งผู้บริโภคร ชุมชนเมืองปากช่องมีประชากรจำนวนมากพอที่จะใช้บริการและซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการ ทำให้การผู้ลงทุนหรือผู้ประกอบการสามารถดำเนินธุรกิจอยู่ได้ เพราะมีอุปสงค์มากพอ
7. ความสะดวกในการเข้าถึงของพื้นที่ ชุมชนเมืองปากช่องมีระบบโครงข่ายคมนาคมที่สะดวกในการเข้าถึงโดยเฉพาะย่านพาณิชย์ยกรรม ร้านค้าต่างๆที่มีทำเลที่ตั้งอยู่ริมถนนมิตรภาพ ลูกค้าสามารถเข้ามาใช้บริการได้สะดวก

จุดอ่อนของพื้นที่

จุดอ่อนที่เป็นปัญหาและข้อจำกัดของพื้นที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่การศึกษาเพื่อระบุหรือยกเอาปัญหาของชุมชนเมืองนั้นออกมา จะทำให้การวางแผนพัฒนาเมืองเป็นไปได้ อย่างสอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขหรือปรับปรุงการพัฒนาพื้นที่ จุดอ่อนของชุมชนเมืองปากช่องมีปัจจัยดังนี้

1. ภูมิประเทศและกายภาพของเมืองและพื้นที่รอบเมือง

1) ความสูงชันของพื้นที่

พื้นที่ที่ประสบปัญหาและสภาพปัญหา :

-ด้านทิศตะวันออก มีแม่น้ำลำตะคองขวางกั้นอยู่ นอกจากนั้นบริเวณถัดลงมายังเป็นภูเขาสูงซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีพัฒนาที่ดิน จังหวัดนครราชสีมาประจำ อำเภอปากช่อง จึงเป็นตัวจำกัดการขยายตัวของชุมชน

-ด้านทิศตะวันตก มีแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติเขาทรสายันต์ที่เป็นพื้นที่ภูเขาสูงและทางรถไฟสาย ตะวันออกเฉียงเหนือเป็นข้อจำกัดต่อการขยายตัวของชุมชน รวมทั้งบริเวณพื้นที่ด้านฟากตะวันตกของทางรถไฟมักจะมีน้ำท่วมเมื่อฝนตกหนัก เนื่องจากน้ำฝนซึ่งไหลมาจากภูเขาด้านทิศตะวันตกระบายผ่านท่อลอดทางรถไฟไปสู่ลำตะคองไม่ทัน

-ด้านทิศใต้ ไม่มีแนวสภาพภูมิประเทศเป็นข้อจำกัด แต่เป็นบริเวณพื้นที่ที่ค่อนข้างไกลจากตัวชุมชนและย่านพาณิชยกรรมปัจจุบัน

การขยายตัวของชุมชนเมืองปากช่องในแนวราบค่อนข้างมีปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดของพื้นที่ค่อนข้างมาก อันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ สภาพภูมิประเทศทั้งแม่น้ำ ภูเขา แต่ก็ยังมีพื้นที่บางบริเวณที่สามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนเมืองในอนาคตได้ ในอนาคตการขยายตัวของเมืองจะมีแนวโน้มการขยายตัวแนวตั้งคือ เพิ่มความสูงของอาคารร้านค้า และมีความหนาแน่นของอาคารสูงขึ้นในบริเวณย่านการค้าหลักของเมือง จึงต้องมีการวางแผนการพัฒนาพื้นที่และวางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม สัมพันธ์กับสภาพภูมิประเทศ และระบบการคมนาคมขนส่ง

2) ปัญหาการให้บริการประปาไม่ทั่วถึงในเขตเมือง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของ

เมืองเป็นอุปสรรคในการขยายบริการการประปาซึ่งอยู่ในความดูแลของการประปาส่วนภูมิภาค โดยนำน้ำจากแม่น้ำลำตะคองมาใช้ในการผลิตน้ำประปา พื้นที่บางบริเวณในชุมชนเมืองปากช่องมีลักษณะเป็นพื้นที่สูง ได้แก่ ชุมชนหนองกะจะบางส่วน ชุมชนบ้านน้อย-ท่าเลื้อน ทำให้มีอุปสรรคในการขยายการประปาและการประปาส่วนภูมิภาคไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง สำหรับการนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ เพราะแรงดันน้ำประปาไม่มีกำลังพอที่จะส่งน้ำประปาไปถึงพื้นที่เหล่านั้น จึงต้องใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติและจากบ่อน้ำบาดาลที่ขุดเจาะเอง

พื้นที่ที่ประสบปัญหา :

-บริเวณชุมชนที่มีลักษณะพื้นที่เป็นที่สูง ได้แก่ ชุมชนหนองกะจะบางส่วน ชุมชนบ้านน้อย-ท่าเลื้อน

-บริเวณชุมชนที่มีการวางท่อเมนประปายังไปไม่ถึง ได้แก่ หมู่บ้านปางแก ชุมชนหนองกะจะบางส่วน ชุมชนบ้านน้อย-ท่าเลื้อน

-บริเวณที่เป็นชุมชนใหม่หรือบ้านจัดสรร

สภาพปัญหา :

-กำลังการผลิตน้ำประปาไม่เพียงพอ เครื่องส่งน้ำประปามีแรงดันไม่เพียงพอ

-สภาพภูมิประเทศของ อำเภอปากช่องมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มและที่ราบสูง ในสภาพลักษณะพื้นที่สูง แรงดันน้ำประปาไม่มีกำลังพอที่จะส่งน้ำประปาถึง

-การประปาภูมิภาคไม่เพียงพอสำหรับการปรับปรุงกิจการให้มีความสามารถบริการประปาได้อย่างทั่วถึง

3) ปัญหาด้านการระบายน้ำ

สภาพปัญหา : ชุมชนเมืองปากช่องมักประสบปัญหาเกือบทุกปี โดยเฉพาะพื้นที่ใกล้แม่น้ำลำตะคอง มีความลาดเอียงจากทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออกและต่ำกว่าที่อื่น เวลานั้นน้ำก็จะไหลทะลักลงด้านนี้สู่ลำตะคอง พื้นที่นั้นจึงเป็นพื้นที่รับน้ำก่อนจะไหลลงสู่ลำตะคอง บริเวณนี้จึงถูกน้ำท่วมเร็ว นอกจากนั้นระบบระบายน้ำของทางเทศบาลตำบลไม่ค่อยดีระบายช้า

นอกจากนั้นการที่ชุมชนเมืองปากช่องเป็นเมืองที่ราบเชิงเขา มีลำคลองลำตะคองไหลผ่าน น้ำที่ส่วนใหญ่จากท่อระบายจึงไหลลงสู่ลำตะคอง เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศด้านตะวันตกติดตัวเมืองเป็นเขาถ้ามีฝนตกหนักจะเกิดน้ำหลากเข้าตัวเมืองอย่างรวดเร็ว แต่เนื่องจากมีแนวทางรถไฟกั้นอยู่ระหว่างตัวเมืองกับแนวเขา ดังนั้นน้ำที่ไหลมาจึงถูกชะลอก่อนเข้าตัวเมือง จึงทำให้พื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกทางรถไฟด้านตะวันตกมักเกิดน้ำท่วมเฉียบพลันในกรณีฝนตกหนักในฤดูฝน

2. กรรมสิทธิ์ที่ดิน

พื้นที่ที่ประสบปัญหาและสภาพปัญหา : เป็นข้อจำกัดในการขยายตัวของพื้นที่เมือง เนื่องจากพื้นที่ทางทิศตะวันออก ทิศเหนือและภูเขาที่อยู่ใกล้เมืองเป็นที่ดินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงกลาโหม และพื้นที่ป่าสงวน

-ด้านทิศเหนือของชุมชนเมือง มีแนวเขตทหารของหน่วยกองคลังแสงที่ 5 กรมสรรพาวุธทหารบก (หน่วยอาหารและสัตว์) เป็นตัวจำกัดการขยายตัวของตัวเมืองขึ้นไปทางทิศเหนือ

-ด้านทิศตะวันออก มีพื้นที่กว้างใหญ่ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน และมีแม่น้ำลำตะคองขวางกั้นอยู่ และบริเวณต่อเนื่องทางด้านทิศใต้ก็เป็นภูเขาสูงซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานพัฒนาที่ดิน จังหวัดนครราชสีมาประจำ อำเภอปากช่อง จึงเป็นข้อจำกัดต่อการขยายตัวของชุมชน นอกจากนั้นพื้นที่ด้านนี้ยังประสบปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน เพราะลักษณะพื้นที่ของเมืองที่ลาดเอียงจากทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออก เมื่อมีฝนตกหรือน้ำหลากน้ำจึงไหลลงสู่พื้นที่เมืองด้านตะวันออกซึ่งมีแม่น้ำลำตะคอง แต่จากความชันของพื้นที่ก็ทำให้น้ำที่ไหลลงมาไม่ขังอยู่เป็นเวลานานนัก

3. ทางรถไฟ

พื้นที่ที่ประสบปัญหา : พื้นที่ด้านทิศตะวันตกต่อไปถึงทิศเหนือของเมือง

สภาพปัญหา : เส้นทางรถไฟเป็นตัวกั้นการขยายตัวของพื้นที่เมือง ทำให้พื้นที่เมืองไม่ต่อเนื่องกับพื้นที่ที่อยู่ถัดจากทางรถไฟเข้าไป

4. ปัญหาการจราจรและสภาพถนน

4.1 ปริมาณการจราจรที่หนาแน่นในช่วงโมงเร่งด่วน

พื้นที่ที่ประสบปัญหา : บนถนนมิตรภาพช่วงที่ผ่านย่านการค้าบริการหลักของเมือง และถนนย่อยที่ผ่านเข้าไปในพื้นที่ย่านการค้าหลัก ตั้งแต่บริเวณช่วงถนนเทศบาล 15 ถึงถนนเทศบาล 37 เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของเมือง นอกจากนั้นจุดนี้ยังมีถนนมิตรภาพตัดผ่าน ซึ่งถนนสายนี้เป็นที่รวมของการจราจรทั้งในระดับเมืองและระดับภูมิภาคที่วิ่งระหว่างภาคกลาง-อีสาน

สภาพปัญหา : ชุมชนเมืองปากช่องจะมีปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวันหนาแน่น โดยเฉพาะช่วงเวลาเร่งด่วน จากการสัญจรของประชากรทั้งในและนอกพื้นที่จำนวนมาก

4.2 ถนนชำรุดและไม่ได้มาตรฐาน

เส้นทางที่ประสบปัญหาคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2243 ซึ่งเป็นถนนทางเข้าวัดเทพสถิตย์และสามารถเชื่อมต่อไปถึงอำเภอไชยบาล จังหวัดลพบุรี แต่สภาพถนนมีขนาดเล็ก ไม่ได้มาตรฐาน และพื้นผิวถนนยังมีการชำรุดอยู่หลายจุด ซึ่งเป็นอุปสรรคในการเดินทางสัญจรของประชาชน โดยเฉพาะช่วงเทศกาลต่างๆ จะมีรถติดมากเพราะถนนสายนี้เป็นเส้นทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรีสอร์ท สนามกอล์ฟ และสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติสำคัญนอกเมือง เช่น ภูพิมาน ภูตะวันรีสอร์ท ฯลฯ นอกจากนั้นยังเป็นเส้นทางเชื่อม

ระหว่างตัวเมืองกับพื้นที่ชานเมืองที่อยู่ทางด้านทิศตะวันตกของทางรถไฟ จึงมีปริมาณการจราจรจากการเดินทางระหว่าง 2 พื้นที่ที่หนาแน่นพอสมควร

4.3 การขาดแคลนสัญญาณและเครื่องหมายจราจร

สภาพปัญหา : บริเวณย่านการค้าหลักของเมืองเป็นบริเวณหนึ่งที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง เนื่องจากการขาดแคลนไฟสัญญาณจราจร ทางม้าลาย สะพานลอย ประกอบกับปริมาณการจราจรที่ผ่านเข้าหรือออกจากตัวเมืองมีปริมาณสูง ส่วนใหญ่เป็นรถที่วิ่งระหว่างชุมชนและจังหวัดอื่นที่อยู่ห่างไกล รถจึงวิ่งด้วยความเร็วค่อนข้างสูง เมื่อวิ่งผ่านเข้ามาในเขตเมืองซึ่งเป็นย่านชุมชนและมีคนพลุกพล่าน จึงเป็นการง่ายที่จะเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้

4.4 การขาดแคลนที่จอดรถในบริเวณย่านการค้าหลัก

สภาพปัญหา : ย่านการค้าหลักเป็นศูนย์กลางการประกอบกิจกรรมต่างๆ ทางเศรษฐกิจที่หนาแน่น จึงมีประชาชนและนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางเข้ามาทำธุระในบริเวณนี้ทั้งในเวลากลางวันและการเข้ามาซื้อสินค้าบริการที่ตลาดนัดกลางคืน (Night Bazaar) ซึ่งส่วนใหญ่จะนำรถมาด้วยและจะจอดริมถนนในย่านการค้าและริมถนนมิตรภาพ แต่พื้นที่ที่สามารถจอดรถได้นั้นมีน้อยกว่าจำนวนรถ จึงเกิดปัญหาการขาดแคลนที่จอดรถ เนื่องจากบริเวณนี้

5. การใช้ที่ดินในบริเวณย่านการค้าหลักของเมือง

สภาพปัญหา : การใช้ที่ดินในย่านการค้าหลักของเมืองยังขาดความเป็นระเบียบ ทำให้เกิดความไม่สวยงามของเมือง โดยเฉพาะตลาดสดในย่านนี้มีหลายแห่ง รวมถึงตลาดที่เป็นแผงลอยหรือตั้งบนถนนที่อยู่ตอนในของย่านที่มีการวางของขายระเกะระกะ

6. การขาดแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้สัญจรผ่านเมือง

สภาพปัญหา : ชุมชนเมืองปากช่องขาดการค้า บริการและกิจกรรมที่จะสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวหยุดแวะพักหรือใช้บริการในเมือง ทั้งในด้านความหลากหลายของสินค้าที่บริการนักท่องเที่ยว บริการเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว ป้ายหรือเครื่องหมายบอกทางแก่นักท่องเที่ยวทั้งก่อนเข้าเมืองที่ไม่ชัดเจนสังเกตเห็นลำบากโดยเฉพาะเวลากลางคืน เพราะขาดรถถนนเสียงเมืองที่จะตัดเข้าเมือง ไม่ค่อยมีแสงสว่าง ป้ายบอกทางเข้าเมืองก็มีขนาดเล็กยากจะสังเกตเห็น ทำให้นักท่องเที่ยวที่ตั้งใจจะเดินทางเข้ามาในชุมชนเมืองปากช่องขับรถเลยหรือผ่านไปอื่น

7. การขาดแคลนสถานที่เพื่อการนันทนาการและการพักผ่อนในเมือง

สภาพปัญหา : ชุมชนเมืองปากช่องยังมีบริการสาธารณะประเภท สวนหย่อม สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่นในเมืองค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับสัดส่วนประชากรและการใช้ที่ดินประเภทอื่นในเมือง

5.1.2 สภาพแวดล้อมภายนอกชุมชนเมืองปากช่อง (External Factors)

จากการศึกษาจากแผนและนโยบายของส่วนราชการทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาคและสถานภาพของการพัฒนาของอำเภอปากช่องสามารถสรุปได้ดังนี้

โอกาสในการพัฒนา

1. โอกาสการพัฒนาจากแผนและโครงการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่อำเภอปากช่อง จะเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาอำเภอปากช่องยิ่งขึ้น ทำให้ชุมชนเมืองปากช่องที่เป็นศูนย์ให้บริการของอำเภอจะได้รับผลพลอยได้จากการพัฒนาอำเภอด้วย

1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดให้จังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์

กลางการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่เชื่อมโยงการพัฒนาทั้งจังหวัดอื่นๆในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้พื้นที่ต่างๆในจังหวัดมีโอกาสในการพัฒนาและขยายตัวทางเศรษฐกิจทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและบริการเพื่อรองรับการพัฒนา รวมถึงการขยายตัวด้านแรงงานด้วย

1.2 การส่งเสริมการลงทุน อำเภอปากช่องถูกกำหนดให้อยู่ในพื้นที่ส่งเสริมการลงทุนเขต 3 จาก BOI ทำให้ดึงดูดนักลงทุนเข้ามาลงทุนในพื้นที่ เพราะจะได้รับสิทธิประโยชน์หลายประการที่เอื้อต่อการลงทุน

1.3 แผนพัฒนาจังหวัดที่มีเป้าหมายส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรม กำหนดให้อำเภอปากช่องเป็นศูนย์กลางความเจริญอันดับรอง เน้นบทบาทด้านอุตสาหกรรมการผลิตที่สนองความต้องการในท้องถิ่นและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเฉพาะพื้นที่ เช่น ด้านการท่องเที่ยว นโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมของจังหวัด จากแผนพัฒนาจังหวัดดังกล่าวจะทำให้อำเภอปากช่องมีโอกาสในการพัฒนาและการเติบโตของเศรษฐกิจและแรงงาน และชุมชนเมืองปากช่องซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าบริการของอำเภอก็จะมีการเติบโตรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจและแรงงานของอำเภอตามไปด้วย

2. ระบบการคมนาคมขนส่งของอำเภอปากช่องสามารถเชื่อมโยงพื้นที่เมืองกับพื้นที่รอบนอกและเชื่อมโยงกับอำเภอหรือจังหวัดอื่นในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้สะดวกทั้งโดยทางรถยนต์และรถไฟ

3. แหล่งผู้บริโภค อำเภอปากช่องเป็นแหล่งผู้บริโภคนขนาดใหญ่ เนื่องจากมีการเติบโตของประชากรอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นด้วย

4. แหล่งวัตถุดิบในการผลิต อำเภอปากช่องเป็นแหล่งวัตถุดิบที่มีความอุดมสมบูรณ์หลากหลายได้แก่ แร่ธาตุเศรษฐกิจทำให้มีการทำเหมืองหินอ่อน หินแกรนิต และหินปูน และผลผลิตการเกษตรทั้งพืชไร่ พืชผลไม้และปศุสัตว์

5. ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้และภูเขาทำให้อำเภอปากช่องมีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเพราะในพื้นที่มีทั้งอุทยานแห่งชาติ รีสอร์ท สนามกอล์ฟ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ และไร่ผลไม้

6. แหล่งพลังงานไฟฟ้าจากเขื่อนลำตะคอง เป็นปัจจัยเสริมสร้างความสามารถในการพัฒนาการผลิตของอำเภอปากช่อง เนื่องจากเขื่อนแห่งนี้เป็นเขื่อนแบบสูบน้ำกลับที่สามารถปั่นไฟให้พลังงานแก่ชุมชนและสถานประกอบการได้เพียงพอ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวและจุดแวะพักของผู้สัญจรไป-มา

7. หน่วยงานราชการและกองทหาร อำเภอปากช่องมีหน่วยงานราชการทั้งหน่วยงานของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นกระจายอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก หน่วยงานส่วนมากสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกองทหาร ซึ่งข้าราชการและลูกจ้างที่ทำงานในหน่วยงานเหล่านี้เป็นกลุ่มผู้บริโภคอีกกลุ่มที่ต้องเข้ามาใช้บริการในชุมชนเมืองปากช่อง

อุปสรรคต่อการพัฒนา

1. การเปลี่ยนแปลงเส้นทางคมนาคมใน อำเภอปากช่อง

สภาพปัญหา : การลดความสำคัญของเมืองในการเป็นจุดแวะพักของผู้สัญจรผ่านเมือง และปริมาณการจราจรผ่านเมืองลดลง มีผลกระทบต่อความเป็นจุดแวะพักกระหว่างการเดินทางของชุมชนเมืองปากช่อง

2. ที่ตั้ง

สภาพปัญหา : ท่าที่ตั้งของชุมชนเมืองปากช่องที่ตั้งอยู่ระหว่างเมืองใหญ่ 2 เมืองคือ สระบุรี และนครราชสีมาที่เป็นเมืองหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาค ดังนั้นชุมชนเมืองปากช่องจึงไม่สามารถจะแข่งขันทางการตลาดได้ โดยทั้ง 2 เมืองมีแรงดึงดูดทางเศรษฐกิจที่สูงกว่า เพราะมีตลาดขนาดใหญ่ มีปริมาณและความหลากหลายของสินค้ามากกว่า อีกทั้งการที่เมืองสระบุรีและเมืองนครราชสีมาห่าง

สรรพสินค้าขนาดใหญ่อยู่หลายแห่งซึ่งราคาของสินค้าต่ำกว่าราคาของตลาดในท้องถิ่น นอกจากนี้มีการคมนาคมขนส่งที่สะดวกสบายจึงเพิ่มแรงดึงดูดลูกค้าจาก อำเภอปากช่อง

3. การท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอปากช่องส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติหรือเชิงนิเวศน์ที่อยู่นอกเมือง

สภาพปัญหา : การขาดความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวนอกเมืองกับตัวเมือง เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่สำคัญตั้งอยู่นอกเมือง และมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้โดยไม่ต้องผ่านเมือง

4. ขาดตลาดกลางสินค้าเกษตร

สภาพปัญหา : ขาดการเชื่อมโยงด้านการค้าบริการของเมืองกับแหล่งผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากการขาดตลาดกลางในการรับซื้อ ขายและกระจายผลผลิตทางการเกษตรใน อำเภอปากช่อง

5.1.3 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถสรุปศักยภาพและปัญหาในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องได้ดังนี้

ศักยภาพในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง

จากการศึกษา สามารถสรุปศักยภาพในการพัฒนาได้จากจุดแข็งและโอกาสในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องดังนี้

1. ศักยภาพด้านแหล่งแรงงาน

โครงสร้างประชากรของชุมชนเมืองปากช่อง และอำเภอปากช่องมีสัดส่วนของประชากรในวัยทำงานสูงกว่าวัยอื่น นอกจากนี้ทั้ง 2 พื้นที่ยังมีขนาดประชากรใหญ่เมื่อเทียบกับอำเภอและชุมชนเมืองอื่นๆในจังหวัดนครราชสีมา ดังนั้นชุมชนเมืองปากช่องจึงมีโอกาสด้านการพัฒนาหรือลงทุนประกอบกิจการการผลิตต่างๆ โดยเฉพาะกิจการที่ไม่ต้องการใช้แรงงานที่มีความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสูงนัก

2. ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัจจัยการผลิตทั้งในชุมชนและพื้นที่รอบนอก

1) ทรัพยากรน้ำ แม่น้ำลำตะคองเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่หล่อเลี้ยงพื้นที่ทั้งอำเภอและในชุมชนเมือง โดยถูกนำมาใช้ทั้งในการอุปโภคบริโภค ประกอบกิจกรรมต่างๆ

2) ภูเขาและป่าไม้ อำเภอปากช่องมีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม นำรายได้ด้านนี้มาสู่ประชาชนและท้องถิ่น ทำให้เกิดโอกาสในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ต้องเข้ามาใช้บริการบางอย่างก่อนเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวนอกเมือง เช่น เขารด ซ้อมอง รวมการใช้บริการที่พักหรือโรงแรมในเมือง

3) แร่ธาตุเศรษฐกิจ ได้แก่ หินปูน หินอ่อน และหินแกรนิตที่นำมาใช้ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมการผลิตที่เริ่มมีความสำคัญ และเติบโตอย่างต่อเนื่อง

3. ศักยภาพในด้านแหล่งวัตถุดิบในการผลิต

พื้นที่ชนบทในอำเภอปากช่องเป็นแหล่งการเกษตรที่มีความหลากหลายและอุดมสมบูรณ์ ทั้งด้านปศุสัตว์ พืชไร่และพืชผล ผลผลิตเหล่านี้สามารถนำมาใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตได้ นอกจากนี้พื้นที่เกษตรกรรม ได้แก่ ฟาร์มปศุสัตว์ ไร่ผลไม้ และสถาน هتلอดด้านการเกษตร ฯลฯ มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

4. ศักยภาพในด้านแหล่งตลาด

1) การเป็นแหล่งตลาดรองรับผลผลิตการเกษตรจากพื้นที่ชนบทรอบนอกของชุมชนเมืองปากช่อง ที่มีตลาดรับซื้อ จำหน่ายและส่งถ่ายสินค้าทางการเกษตรไปสู่ผู้บริโภค ตลาดหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปการเกษตรต่อไป

2) เป็นแหล่งผู้บริโภคนขนาดใหญ่ เพราะ อำเภอปากช่องเป็นอำเภอที่ประชากรขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของจังหวัด และชุมชนเมืองเองก็มีขนาดประชากรใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของชุมชนเมืองในจังหวัด ชุมชนเมืองปากช่องจึงเป็นแหล่งผู้บริโภคที่พอเพียงต่อการขยายกิจการการค้าและบริการต่างๆ เนื่องจากที่ชุมชนเมืองปากช่องเป็นศูนย์กลางของอำเภอที่มีเขตบริการของเมืองเป็นอันดับที่ 2 รองจากเทศบาลนครนครราชสีมา เขตบริการที่กว้างไกล (เฉลี่ย 19.5) ครอบคลุมพื้นที่ใน อำเภอปากช่องทั้งสินค้าอุปโภค-บริโภค และบริการเกษตร

นอกจากนั้นยังมีกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นข้าราชการและลูกจ้างที่ทำงานในหน่วยราชการสังกัดหน่วยงานต่างๆที่กระจายอยู่ใน อำเภอปากช่องเป็นกลุ่มผู้บริโภครวมใหญ่อีกกลุ่มหนึ่งที่สามารถเข้ามาใช้บริการต่างๆในชุมชนเมืองปากช่องได้อย่างสะดวก

5. ศักยภาพในด้านการคมนาคมขนส่ง

1) มีความสะดวกในการเข้าถึงย่านพาณิชย์กรรมและบริการในเมือง เพราะว่าชุมชนเมืองปากช่องมีถนนมิตรภาพเป็นถนนสายหลักที่สามารถเดินทางติดต่อพื้นที่ในเมืองโดยผ่านถนนสายรองและถนนในเทศบาลที่มีเส้นทางเชื่อมกับถนนมิตรภาพทำให้สามารถเข้าถึงพื้นที่ย่านการค้าหลักได้สะดวก

2) ระบบการคมนาคมขนส่งของอำเภอปากช่องอยู่ในเกณฑ์ที่ดีสามารถเชื่อมโยงพื้นที่เมืองกับพื้นที่รอบนอกและเชื่อมโยงกับอำเภอหรือจังหวัดอื่นในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้สะดวกทั้งโดยทางรถยนต์และรถไฟ นอกจากถนนมิตรภาพและทางรถไฟแล้วยังมีทางหลวงแผ่นดินสายสำคัญคือสาย 2090 สาย 2235 สาย 2247 สาย 2243 เชื่อมโยงการคมนาคมระหว่างเมืองกับพื้นที่รอบนอกรวมถึงเชื่อมโยงการคมนาคมของเมืองกับอำเภอหรือจังหวัดอื่นด้วย

6. มีความได้เปรียบเชิงที่ตั้ง

1) ชุมชนเมืองปากช่องเป็นเมืองหน้าด่านของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีผู้สัญจรบางส่วนผ่านเข้ามาในพื้นที่และหยุดพักซื้อของหรือใช้บริการต่างๆ

2) อำเภอปากช่องมีพื้นที่ตั้งอยู่ระหว่างเมืองใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาระดับภูมิภาคคือ เมืองนครราชสีมาที่ถูกกำหนดให้เป็นแกนนำในการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเมืองสระบุรีเป็นพื้นที่รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจของภาคมหานคร อำเภอปากช่องจึงได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเหล่านั้น เพราะสามารถเชื่อมโยงทั้งการตลาดและเป็นแหล่งวัตถุดิบให้แก่สถานประกอบการในทั้ง 2 เมือง และส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องด้วย

7. ศักยภาพอันเกิดจากแผนและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่

แผนและนโยบายที่มุ่งพัฒนา จังหวัดนครราชสีมาให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลให้การกำหนดบทบาทการพัฒนาพื้นที่ที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาในอำเภอต่างๆที่มีความพร้อมและมีศักยภาพสูงในการพัฒนา อำเภอปากช่องจึงถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่รองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่สามารถเชื่อมโยงกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัด นอกจากนั้นยังเป็นพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI จึงช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาของ อำเภอปากช่อง ซึ่งส่งผลให้ชุมชนเมืองปากช่องซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตอิทธิพลของอำเภอต้องมีการพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยรวมของอำเภอปากช่อง

8. มีความพร้อมในด้านแหล่งพลังงาน

เขื่อนลำตะคองเป็นแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าที่สำคัญที่สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าเพื่อกระจายการให้บริการไปยังพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น อำเภอปากช่องและชุมชนเมืองปากช่องที่เป็นที่ตั้งของเขื่อนจึงมีข้อได้เปรียบในการนำพลังงานไฟฟ้ามาใช้ในการประกอบกิจกรรมและใช้ในการพัฒนาพื้นที่ได้อย่างเพียงพอ เขื่อนลำตะคองเป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ของจังหวัดที่นอกจากจะมีหน้าที่กักเก็บสะสมน้ำไว้ใช้แล้วยังมีทิวทัศน์ที่สวยงาม มีจุดชมธรรมชาติและพิพิธภัณฑสถานสำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยว

9. ศักยภาพด้านการเงินและการธนาคาร

ชุมชนเมืองปากช่องมีสถานบริการด้านการเงินการธนาคาร ทั้งของรัฐและเอกชนให้บริการการเงิน และสินเชื่อเกษตรสถานประกอบการในเมืองและเกษตรกรหรือประชาชนจากพื้นที่รอบนอก จึงสามารถรองรับการให้บริการต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจทั้งในเมืองและพื้นที่ชนบทในอำเภอ

สภาพปัญหาในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง

จากการศึกษาสภาพทั่วไป การเปลี่ยนแปลงและบทบาทของชุมชนเมืองปากช่อง พบว่าชุมชนเมืองปากช่องมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการค้าบริการ แต่ก็ยังมีปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเมือง ซึ่งถ้าสามารถปรับปรุงและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ก็จะทำให้เกิดความง่ายต่อการพัฒนาเมืองมากขึ้น สามารถสรุปถึงสภาพปัญหาได้จากจุดอ่อน อุปสรรคในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง และการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้มาประกอบการในชุมชนเมืองปากช่องประกอบ

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้ประกอบการในชุมชนเมืองปากช่องเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสภาพปัญหาในการประกอบธุรกิจ

1. กลุ่มประชากรในเขตเทศบาลตำบลปากช่อง

สภาพปัญหาในเมืองที่ชาวเมืองอยากให้มีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับสาธารณสุขโรคที่ไม่ทั่วถึง ชำรุด ไม่ได้มาตรฐานและขาดความปลอดภัย ทั้งด้านการระบายน้ำ การจัดการกับน้ำเสีย การจัดเก็บขยะ และการประปาร้อยละ 31.75 รองลงมาคือปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชน ได้แก่ มลภาวะทั้งอากาศ กลิ่น เสียง และฝุ่นละออง ร้อยละ 22.22 อันดับที่ 3 คือปัญหาการจราจร และถนนอันได้แก่ การขาดแคลนสัญญาณไฟจราจร ทางข้าม สะพานลอย ขาดระเบียบในการจราจรของคนถนนชำรุด เป็นต้น

ตารางที่ 5.1 แสดงสภาพปัญหาในชุมชน

สภาพปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1.ปัญหาการจราจร สภาพถนน	10	15.87
2.ปัญหาสิ่งแวดล้อม	14	22.22
3.ปัญหาสาธารณสุขโรค	20	31.75
4.ปัญหาความสกปรก ไม่เป็นระเบียบของชุมชน	5	7.94
5.ปัญหาด้านอื่นๆ	14	22.22
รวม	63	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

2. กลุ่มผู้ประกอบการในเขตเทศบาลตำบลปากช่อง

สภาพปัญหาในการประกอบธุรกิจ ส่วนใหญ่กำลังประสบปัญหายอดขายลดลงเนื่องจากจำนวนลูกค้าลดลงร้อยละ 54.55 รองลงมาได้แก่ ปัญหาการแข่งขันในตลาดโดยเฉพาะสินค้าประเภทเดียวกันสูงร้อยละ 18.18 รวมถึงปัญหาขาดแคลนที่จอดรถลูกค้าและปัญหาสินค้าไม่ดึงดูดผู้ซื้อ

ตารางที่ 5.2 แสดงสภาพปัญหาในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการในชุมชนเมืองปากช่อง

ปัญหาในการประกอบธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1.ลูกค้าลดลง	18	54.55
2.สินค้าไม่ดึงดูดผู้ซื้อ	2	6.06
3.ที่จอดรถลูกค้าไม่เพียงพอ	3	9.09
4.การแข่งขันสูง	6	18.18

5.อื่นๆ	4	12.12
รวม	33	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

จากสภาพทั่วไป บทบาทเมืองและความคิดเห็นของประชาชนและผู้ประกอบการจึงสามารถสรุปสภาพปัญหาในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการขยายตัวของพื้นที่เมือง

สภาพทางกายภาพและภูมิประเทศของชุมชนเมืองปากช่อง เป็นข้อจำกัดในการขยายตัวของเมืองในเชิงพื้นที่ราบ เนื่องจากชุมชนเมืองปากช่องตั้งอยู่ท่ามกลางภูเขาชนาบ พื้นที่นอกชุมชนออกไปเป็นที่สูงเชิงเขาเป็นอุปสรรคในการตั้งถิ่นฐาน อีกทั้งพื้นที่ที่อยู่ติดเมืองด้านตะวันออกยังเป็นที่ดินกรรมสิทธิ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงไม่สามารถขยายเมืองออกไปในด้านนี้ได้ รวมถึงทางรถไฟก็เป็นข้อจำกัดในการขยายพื้นที่เมือง

2. ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภค

2.1 การให้บริการประปาสาเหตุของปัญหา พื้นที่บางบริเวณหรือบางชุมชนเมืองปากช่องตั้งอยู่บนที่สูงกว่าพื้นที่อื่นหรืออยู่ห่างไกลจากใจกลางเมือง จึงมีปัญหาในการต่อท่อประปาไปยังพื้นที่เหล่านั้น

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับการระบายน้ำฝน

เนื่องจากพื้นที่บางแห่งที่อยู่ใกล้ลำตะคองและมีความลาดเอียงสูง จึงมักเกิดปัญหาน้ำท่วมบริเวณเหล่านี้โดยเฉพาะในฤดูฝนหรือฤดูน้ำหลาก เพราะน้ำจะไหลจากพื้นที่ที่อยู่สูงกว่าลงมายังพื้นที่ที่ต่ำกว่าไหลลงลำตะคองต่อไป ส่วนการระบบการระบายน้ำเสียกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการ

3. ปัญหาการจราจร

เนื่องจากชุมชนเมืองปากช่องมีปริมาณจราจรคับคั่งในช่วงโมงเร่งด่วน ในพื้นที่ที่เป็นย่านการค้าหลักของเมืองที่เป็นแหล่งรวมของสินค้าและเป็นที่ตั้งของตลาดถึง 4 แห่งที่มีพื้นที่เชื่อมต่อกัน ได้แก่ ตลาดเทศบาล ตลาดแขก ตลาดกั้ววพ ตลาดชาญประดิษฐ์ มีสินค้าทั้งของสด ของควา คำส่ง คำปลีก อุบโภาค บริโภาค และสินค้าเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร บริเวณนี้จึงเป็นศูนย์รวมของการประกอบการค้าและบริการที่มีผู้คนเดินทางเข้า-ออกตลอดเวลา ปัญหาจราจรทำให้เกิดการเสียเวลาในการติดต่อธุรกิจและความไม่สะดวกในการคมนาคมภายในเมือง

4. การลดความสำคัญในการเป็นจุดแวะพักของผู้สัญจรผ่านเมือง

ในอดีตถนนมิตรภาพสายเดิมเคยมีความสำคัญสูงในการเป็นถนนสายหลักในการเดินทางของประชาชนในเมือง และผู้ที่สัญจรผ่านไป-มาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทางรถยนต์ซึ่งจะต้องเดินทางผ่านชุมชนเมืองปากช่องเพราะถนนตัดผ่านเมือง ทำให้ชุมชนเมืองปากช่องมีความสำคัญในการเป็นจุดแวะพัก แวะซื้อของก่อนเดินทางต่อไปยังจุดหมายปลายทาง แต่ปัจจุบันเส้นทางคมนาคมเข้า-ออกภาคตะวันออกเฉียงเหนือเปลี่ยนไป เนื่องจากการสร้างถนนมิตรภาพเส้นเลี่ยงเมือง ทำให้ปริมาณการจราจรในเมืองลดลงและบทบาทการเป็นเมืองหน้าด่านลดความสำคัญลง เพราะผู้สัญจรไม่ได้ผ่านเข้ามาในเมือง การแวะพักการเดินทางลดลง ส่งผลกระทบต่อกิจการที่คอยให้บริการแก่ผู้สัญจรชบเขา

5. ปัญหาความเสียเปรียบทางที่ตั้ง

ชุมชนเมืองปากช่อง ตั้งอยู่ระหว่างเมืองนครราชสีมาและสระบุรี ที่เป็นตลาดการค้าที่มีศักยภาพสูงกว่าชุมชนเมืองปากช่อง จึงไม่สามารถจะแข่งขันหรือมีแรงดึงดูดทางการค้าบริการได้โดยเฉพาะสินค้าที่คล้ายคลึงกันเพราะราคาจะสูงกว่าสินค้าใน 2 เมืองซึ่งเป็นแหล่งสรรพสินค้าขนาดใหญ่ระดับภูมิภาค และมีความพร้อมทางการตลาด บรรยากาศทางการค้าที่ดีกว่า

6. ปัญหาด้านอุตสาหกรรมในเมือง

1) ปัญหาการชะลอตัวของอุตสาหกรรมในเมือง

การผลิตภาคอุตสาหกรรมเป็นแหล่งงานสำคัญของประชาชนในเมืองและพื้นที่รอบนอก เมื่ออุตสาหกรรมในชุมชนเมืองปากช่องชะลอตัวจะมีผลต่อการจ้างงานทำของแรงงาน รวมถึงผลกระทบต่อภาคเกษตรของอำเภอปากช่องที่เป็นแหล่งวัตถุดิบสำหรับป้อนโรงงานในเมืองที่ตลาดรองรับผลผลิตเหล่านี้ต้องชะลอตัวตาม นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อสถานประกอบการด้านอื่นที่มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมในเมือง โดยเฉพาะการค้าและบริการที่รองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมและแรงงานในโรงงานก็เป็นลูกค้าที่สำคัญ

2) ปัญหาด้านวัตถุดิบในโรงงานอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งมีการผลิตที่ไม่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ทำให้ประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบที่เป็นปัจจัยหลักในการผลิตของโรงงาน และรายจ่ายในการขนส่งวัตถุดิบสูงเพราะต้องขนส่งวัตถุดิบมาจากแหล่งที่อยู่ห่างไกล เช่น โรงงานทอกระสอบเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในเมือง โรงงานหล่อตอกยาง

7. ปัญหาความเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวรอบนอกเมืองกับตัวเมือง แบ่งเป็น

1) การท่องเที่ยวที่สำคัญของ อำเภอปากช่อง เป็นการท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ อันได้แก่ รีสอร์ท ฟาร์มปศุสัตว์ สนามกอล์ฟซึ่งส่วนใหญ่แล้วตั้งอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวรอบนอกเมือง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวได้สะดวก จึงไม่ค่อยได้เดินทางผ่านหรือแวะเข้ามาในเมือง เนื่องจากตามแหล่งท่องเที่ยวก็มีบริการหลายอย่างให้บริการ อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวรอบนอกเมืองยังเป็นทั้งที่เที่ยวและที่พักอยู่ในตัวนักท่องเที่ยวจึงไม่จำเป็นต้องเข้ามาพักในเมืองด้วย

2) การขาดแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้สัญจรผ่านเมืองให้แวะพักหรือแวะซื้อสินค้าหรือใช้บริการในชุมชนเมืองปากช่อง

8. ปัญหาความเชื่อมโยงระหว่างการค้าและบริการในเมืองกับแหล่งผลผลิตทางการเกษตรในอำเภอปากช่อง

ผลผลิตทางการเกษตรใน อำเภอปากช่องมีจำนวนมาก มีความหลากหลาย แต่ชุมชนเมืองปากช่องซึ่งเป็นศูนย์กลางของพื้นที่เกษตรเหล่านี้ยังขาดความเชื่อมโยงด้านการตลาดที่ดี ขาดตลาดกลางในการซื้อขายและกระจายสินค้าการเกษตรไปยังตลาดผู้บริโภคและส่งต่อไปยังโรงงานแปรรูปสินค้าการเกษตร การมีตลาดกลางในเมืองจะทำให้เกษตรกรมีความสะดวกในการขายสินค้ามากขึ้น เพราะประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางขนส่งสินค้าไปยังตลาดที่อยู่ห่างไกลออกไป การมีตลาดกลางในชุมชนเมืองปากช่องจะทำให้เศรษฐกิจเมือง โดยเฉพาะด้านการค้าและบริการมีช่องทางที่ดีในการเติบโตต่อไป และยังเป็นการช่วยเหลือ รองรับผลผลิตและกระตุ้นเศรษฐกิจภาคเกษตรกรรมใน อำเภอปากช่องด้วย

5.2 แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง

การพัฒนาพื้นที่จะต้องคำนึงถึงนโยบายและแผนงานต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องหรือคลุมพื้นที่ที่ทำการศึกษาอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากว่าแผนเหล่านั้นจะมีอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาในกรอบกว้างๆแก่พื้นที่ศึกษา ดังนั้นเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องจึงได้พิจารณาถึงแผนและนโยบายระดับต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา จ.นครราชสีมาและ อ.ปากช่อง ดังนี้

5.2.1 แผนและนโยบายระดับประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่กล่าวถึงการกำหนดพื้นที่ตามภูมิภาคต่างๆ ในการพัฒนาเมืองหลัก เน้นการเร่งรัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์การพัฒนามุ่งพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและการผลิตเพื่อส่งออก ที่มีความได้เปรียบด้านทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์มาใช้ขยายฐานการ

ผลิตเพื่อสร้างรายได้และการมีงานทำ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมทางการพัฒนาของเมืองและชนบท เนื้อหาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับ จ.นครราชสีมา มีดังนี้

-แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) กำหนดให้เมืองนครราชสีมาเป็นเมืองหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

-แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) ต่อเนื่องถึงแผนพัฒนาฉบับที่ 6 มีนโยบายพัฒนาเมืองนครราชสีมาซึ่งเป็นเมืองหลักของภาคให้เป็นเมืองบริการการขนส่งของภาค ส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นและอุตสาหกรรมบริการ

-แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) พัฒนาเมืองหลักที่ดำเนินการต่อเนื่อง 5 เมือง คือ เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา สงขลา-หาดใหญ่ และชลบุรี มีเมืองหลักที่เริ่มพัฒนา 6 เมือง และเมืองศูนย์กลางความเจริญอื่นๆ 13 เมืองทั่วประเทศ ส่งเสริมการลงทุนสาขาอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว และระบบตลาดในเมืองศูนย์กลางความเจริญให้เป็นแหล่งจ้างงาน ส่งเสริมอุตสาหกรรมปรับปรุงและเพิ่มสิ่งจูงใจ เช่น บริการสาธารณูปโภค และสินเชื่อ

-แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) กำหนดให้เมืองนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม ศูนย์กลางตลาด การบริการขนส่งสินค้า คลังสินค้า แหล่งอุตสาหกรรมบริการและอุตสาหกรรมส่งออก โดยเชื่อมโยงกับ กทม.และพื้นที่อุตสาหกรรมหลักบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (ESB)

-แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) เน้นพัฒนาคนให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศมีเศรษฐกิจดี สังคมไม่มีปัญหาและการพัฒนาที่มีความยั่งยืน ยุทธศาสตร์หลักของการพัฒนาประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ คือการพัฒนาศักยภาพของคน การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาประชาธิปไตย และการบริหารจัดการเพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 7-18 ถึง 7-21) ได้กล่าวถึงแนวทางสำคัญในการแปลงแผนพัฒนาฉบับที่ 8 ไปสู่การปฏิบัติ คือการจัดทำแนวทางการพัฒนาภาค เพื่อให้หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาใช้เป็นกรอบในการกำหนดภารกิจพัฒนาในพื้นที่ รวมทั้งการใช้งบประมาณตามแผนพัฒนาฉบับที่ 8 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องมากแล้ว ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้กำหนดให้มีการพัฒนาพื้นที่เป็นกลุ่มจังหวัด ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปโดยสอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มจังหวัดนั้นๆ และให้มีการพัฒนาโดยเน้นประสิทธิภาพ โดยให้มีการจัดทำแผนงานโครงการที่จะสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาซึ่งกันและกันระหว่างจังหวัดในกลุ่มเดียวกัน สำหรับ จ.นครราชสีมาถูกกำหนดให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมของภาคที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก อุบลราชธานีและสุรินทร์ เป็นเมืองศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และเป็นจุดค้าชายแดนที่ช่องเม็ก และ จ.นครราชสีมาถูกจัดให้อยู่กลุ่มที่ 1 ในการพัฒนากลุ่มจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์และสุรินทร์

เป้าหมายหลัก

กำหนดให้จังหวัดนครราชสีมาเป็นเมืองอุตสาหกรรมหลักของภาคในด้านโลหะและวิศวกรรม อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์และอุปกรณ์ รวมทั้งอุตสาหกรรมบริการ

1. การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ

-เร่งรัดโครงการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าแบบสูบลูกที่เชื่อมลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อป้องกันกระแสไฟฟ้าแก่ภาคในช่วงที่มีการใช้ไฟฟ้ามาก (Peak Load)

-จัดตั้งสถานีขนส่งสินค้ากล่อง (Inland container depot : ICD) ที่จังหวัดนครราชสีมา เพื่อรองรับอุตสาหกรรม ในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง

-ศึกษาความเหมาะสมการก่อสร้างทางหลวงพิเศษ (Motor Way) จากกรุงเทพฯ ไปยังจังหวัดนครราชสีมา โดยสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุนโครงการ

2. การพัฒนาคนและสังคม

-เร่งรัดขยายการศึกษาภาคบังคับจนถึง 9 ปี ในทุกโรงเรียนและขยายการศึกษาภาคบังคับจนถึง 12 ปี ในโรงเรียนทุกสังกัดที่มีความพร้อม เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้มากขึ้น สามารถรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้น

-จัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพให้ครอบคลุมพื้นที่อำเภอใหญ่ๆทุกอำเภอ

-ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนอาชีวศึกษา โดยให้มีการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา ในโรงงานหรือสถานที่ทำงานของเอกชนในระหว่างการเรียน ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของนักศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น

3. การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาภูมิภาคและชนบท

-ก่อสร้างและปรับปรุงถนนชนบท เชื่อมโยงกับทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด

-กระจายสถานบริการสาธารณสุขและบุคลากรสาธารณสุขให้ทั่วถึง โดยให้มีแพทย์ประจำโรงพยาบาลอำเภอ อย่างน้อยอำเภอละ 5 คน เมื่อสิ้นแผนพัฒนาฯฉบับที่ 8

-จัดทำโครงการที่สร้างโอกาสทำงานให้แก่ประชาชนหลังฤดูเก็บเกี่ยว โดยเฉพาะอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในชนบท

4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

-อนุรักษ์และป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่หล่อเลี้ยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งรักษาระบบนิเวศวิทยา ให้มีความสมดุลเพื่อสนับสนุนการทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืน (Sustainable Agriculture)

-เร่งรัดการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะในชุมชนเมือง ซึ่งได้มีการศึกษาความเหมาะสมไว้แล้ว ในขณะเดียวกันก็เร่งรัดศึกษาความเหมาะสมโครงการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย ในเขตชุมชนเมืองอื่นๆ

วิสัยทัศน์ในการพัฒนาฉบับที่ 9

ทิศทางการพัฒนาพื้นที่ของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , 2543) การพัฒนาพื้นที่ของประเทศไทยได้แบ่งกลุ่มพื้นที่การพัฒนาตามบทบาทหน้าที่ ทิศทางการพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ จ.นครราชสีมา ดังนี้

-จ.นครราชสีมาถูกจัดอยู่ในกลุ่มชุมชนเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค เป็นฐานเศรษฐกิจหลักในภูมิภาคทำหน้าที่กระจายการพัฒนา และการบริการสู่ชุมชนระดับต่างๆ รวมถึงชุมชนชนบทในภาค เช่น นครราชสีมา ขอนแก่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

-พื้นที่แหล่งอุตสาหกรรมหลักและเขตการพัฒนาพิเศษ ได้แก่ ย่านอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิมและขยายใหม่ในพื้นที่เศรษฐกิจหลัก เช่น พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก รวมถึงพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น ย่านอุตสาหกรรมในแนวเส้นทางหลัก นครราชสีมา-ขอนแก่น-อุดรธานี-อุดรธานี-หนองคาย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

-พัฒนาความเชื่อมโยงระบบชุมชน โครงข่ายเชื่อมโยงในระดับภูมิภาค ซึ่งเชื่อมโยงทั้งระหว่างชุมชนเมืองและระหว่างภาคทั่วประเทศ เช่น ทางหลวงสี่ช่องจราจร ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองและทางรถไฟ

-ปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร จากเกษตรดั้งเดิมสู่เกษตรเพื่อการส่งออกและการแปรรูป เพื่อเตรียมพร้อมสู่การแข่งขันภายใต้กติกาของ WTO

ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ทิศทางการพัฒนา เพื่อยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่เศรษฐกิจสมัยใหม่ เพื่อต่อสู้กับปัญหาความยากจน ควรใช้ยุทธศาสตร์สหวิทยาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการฟื้นฟูภาคเกษตร และการส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกรูปแบบ แนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับ จ.นครราชสีมา มีดังนี้

1. พัฒนารูปแบบการผลิตด้านการเกษตรสู่ระบบเกษตรเศรษฐกิจสมัยใหม่เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การแข่งขันกับนานาชาติภายใต้กติกา WTO และกระชับความร่วมมือทางเศรษฐกิจรูปแบบต่างๆ โดยมีแนวทางการพัฒนา

2. พัฒนาเขตอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมประกอบการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกและ กทม. โดยมีแนวทางการพัฒนา สำคัญ ดังนี้

-เปิดเขตอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมประกอบการตามแนวพื้นที่นครราชสีมา-บุรีรัมย์-สุรินทร์ เชื่อมโยงกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยเร่งรัดก่อสร้างถนนสายเศรษฐกิจแหลมฉบัง-สระแก้ว-บุรีรัมย์-ยโสธร-มุกดาหาร เชื่อมโยงพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกกับอีสานตอนล่าง

-พัฒนาเมืองนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมหลักของภาค

-ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตที่กระจายจากนครราชสีมาและสระบุรีสู่พื้นที่บุรีรัมย์และสุรินทร์

ตารางที่ 5.3 แสดงสรุปประเด็นจากการระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ระดับจังหวัด จังหวัดนครราชสีมา(เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา อ.ปากช่องและชุมชนเมืองปากช่อง)

ประเด็นการพัฒนา	ข้อเท็จจริง	วิสัยทัศน์การพัฒนา	ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา
1.ด้านเศรษฐกิจ 1.1 ด้านการเกษตร	-ราคาผลผลิตตกต่ำ -ปัญหาความยากจน ประชาชนมีรายได้น้อย ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนเพิ่มมากขึ้น -ไม่มีเงินทุนหมุนเวียน มีหนี้สินมาก	-ส่งเสริม พัฒนา เศรษฐกิจด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และการบริการที่ดีเหมาะสม	-ส่งเสริม เร่งรัดให้มีการปรับโครงสร้างการเกษตร -การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาด้านการเกษตร *ส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี *สนับสนุนการนำภูมิปัญญาชาวบ้านและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาการเกษตร *ส่งเสริมการผลิตทางการเกษตร เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อมในท้องถิ่น
1.2 ด้านอุตสาหกรรม			-สนับสนุนการเกษตรอุตสาหกรรม *สนับสนุนให้มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมในชุมชน โดยใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่น

1.3ด้านบริการ			<ul style="list-style-type: none"> -การส่งเสริมด้านบริการ *ส่งเสริม สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเพื่อการเรียนรู้ *เสริมสร้างคุณภาพประชาชนเพื่อรองรับด้านการบริการ *จัดตั้งชมรมผู้ให้บริการระดับท้องถิ่น *มีศูนย์บริการด้านข้อมูลข่าวสารและบริการระดับท้องถิ่น *ส่งเสริมร้านค้าชุมชน และเครือข่ายการตลาด
1.4ด้านโครงสร้างพื้นฐาน			<ul style="list-style-type: none"> -พัฒนาระบบผังเมืองให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ -พัฒนาระบบสาธารณสุขภาค เพื่อให้คนทุกระดับ ได้รับความสะดวกสบาย
2.ด้านสังคม 2.1ด้านการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - การกระจายอำนาจทางการศึกษาอย่างไม่ทั่วถึง -ระบบศึกษายังไม่มีคุณภาพและไม่ได้รับการพัฒนา - ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> -ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อให้เป็นคนดี คนเก่งมีคุณธรรม และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก 	<ul style="list-style-type: none"> -ประชาชนทุกคนต้องได้รับการประกันสุขภาพอย่างเป็นธรรม -จัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม -พัฒนาระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ -สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการศึกษา
2.2ด้านสาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> -การให้บริการด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอ -ปัญหาสุขภาพจิตมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> -ชาวโคราชทุกคนต้องมีสุขภาพอนามัยดีอย่างยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สิ่งแวดล้อม สติปัญญา 	<ul style="list-style-type: none"> -เน้นการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคมกกว่าการรักษาพยาบาล -สนับสนุนประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเอง โดยเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์
2.3ด้านครอบครัวชุมชน		<ul style="list-style-type: none"> -สังคมและชุมชนมีความเข้มแข็งมีความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 	<ul style="list-style-type: none"> -เสริมสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน -รณรงค์ให้มีการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงอย่างจริงจัง -เสริมสร้างครอบครัวให้มีความสุขและอบอุ่น
2.4วัฒนธรรมประเพณี		<ul style="list-style-type: none"> -มีการสืบทอดเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี 	<ul style="list-style-type: none"> -สืบทอดเอกลักษณ์ ศิลป วัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมให้ยั่งยืน -สร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและ

		ท้องถิ่นอย่างไม่ขาดช่วง	การสร้างค่านิยมให้เอื้อต่อการพัฒนา*ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคนในสังคมปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม และความกตัญญูทศเวท
2.5ด้านสวัสดิการและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	-ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง -ปัญหาอาชญากรรมคดีแพ่งระบาดมากขึ้น	-คนทุกระดับชั้นได้รับสวัสดิการทางสังคมอย่างเท่าเทียมกัน	-การจัดสวัสดิการอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
3.ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย -ดินถูกทำลายความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง -แหล่งน้ำขาดแคลน และไม่ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น -อากาศเป็นพิษ เสี่ยงรบกวนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น -สัตว์ป่าถูกทำลาย -ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ถูกทำลายและกำลังจะหมดไป	-เมืองโคราชเป็นเมืองที่น่าอยู่ มีสภาพแวดล้อมที่ดี -ประชาชนเห็นคุณค่าและมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม -มีการรักษาสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบอย่างเคร่งครัด มีองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งช่วยกันปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืน	-การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี -สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนให้ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม -ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง ปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม -ให้บทบาทและอำนาจในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด -พัฒนากลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ ประชาชนมีส่วนร่วมและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม -มีระบบการจัดการที่มีคุณธรรม ประสิทธิภาพและโปร่งใสตรวจสอบได้ -ส่งเสริมพัฒนา ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีจิตสำนึก
4.ด้านการเมืองการปกครองและการบริหารจัดการ 4.1 ประชาชน			-พัฒนามาตรฐานความคิดของสังคมโดยการกำหนดหลักสูตรการศึกษาสำหรับประชาชน -สนับสนุนการปฏิรูประบบการเมืองและระบบราชการ
4.2ระบบราชการ			-สนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ประชาชนอย่างแท้จริง

การส่งเสริมการลงทุนของ BOI

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทส่งเสริมการลงทุนในกิจการทางเศรษฐกิจ ให้สิทธิและประโยชน์เพื่อดึงดูดให้เอกชนมาลงทุนในเขตส่งเสริม BOI ได้แบ่งเขตส่งเสริมการลงทุนตั้งแต่ปี 2530 เป็น 3 เขต เขต 1 ได้แก่ กทม. และปริมณฑล 5 จังหวัด เขต 2 มี 10 จังหวัด เป็นจังหวัดในภาคกลาง และ เขต 3 มี 60 จังหวัด เป็นจังหวัดที่ตั้งห่างไกลจาก กทม. จ.นครราชสีมา อยู่ในเขต 3 ซึ่งผู้ลงทุนจะได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าเขตอื่นๆ ได้แก่

- ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร
- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี และลดหย่อนอีกร้อยละ 50 เป็นเวลา 5 ปี
- ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นที่ส่งออกไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของยอดขาย เป็นเวลา 5 ปี

- ลดหย่อนอากรขาเข้าวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นที่ขายได้ในประเทศร้อยละ 75 เป็นเวลา 5 ปี
- อนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้าและประปา 2 เท่า เป็นเวลา 10 ปี
- อนุญาตให้หักค่าติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 25
- กิจกรรมที่ส่งเสริมพิเศษ เช่น ระบบขนส่งพื้นฐาน การรักษาและฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

กิจการที่ BOI ให้การส่งเสริมการลงทุน มี 7 ประเภทดังนี้

1. เกษตรกรรมและผลผลิตจากการเกษตร
2. เหมืองแร่ เซรามิกส์ และโลหะพื้นฐาน
3. อุตสาหกรรมเบา (เครื่องประดับ เครื่องกีฬา ฯลฯ)
4. ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์
5. อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องไฟฟ้า
6. เคมีภัณฑ์ กระดาษ และพลาสติก
7. บริการและสาธารณูปโภค

5.2.2 แผนและนโยบายระดับภูมิภาค

แผนพัฒนา จ.นครราชสีมา ระยะ 5 (พ.ศ.2540-2544)

จ.นครราชสีมาได้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดภายใต้กรอบนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยกำหนดกระบวนการพัฒนาที่เรียกว่า การพัฒนาแบบสมดุล หรือการพัฒนาแบบยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วยกลยุทธ์การพัฒนาดังนี้

1. จะใช้ภาคอุตสาหกรรม เป็นภาคนำการพัฒนาของจังหวัด โดยจะมี
 - 1) อุตสาหกรรมพื้นฐาน ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นเป็นหลักในการผลิต
 - 2) อุตสาหกรรมเชื่อมโยงซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่จะก่อให้เกิดการลงทุนต่อเนื่องตามมาด้วยการเร่งรัดการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น และการดำเนินการด้านมาตรการด้านผังเมือง
2. ปรับปรุงกระบวนการและประสิทธิภาพของการผลิต ของระบบเศรษฐกิจพื้นฐานของจังหวัด เช่น ภาคการเกษตร ให้สามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตและคุณภาพของผลผลิต ที่จะรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
3. จะใช้โอกาสจากการเปิดประเทศของกลุ่มประเทศอินโดจีน และศักยภาพด้านที่ตั้งของจังหวัดที่มีอยู่ เพื่อพัฒนา จ.นครราชสีมา ให้เป็นศูนย์กลางการค้าและการบริการ ด้วยการเร่งรัดการจัดการด้านโครงสร้าง

สร้างพื้นฐานที่จำเป็น การปรับปรุงทรัพยากร เช่น ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมคุณภาพ ทัศนกรรมพื้นบ้าน และการดำเนินโครงการหลักๆที่เกี่ยวข้อง

4. เร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิต ทักษะและมีมือแรงงานของประชากรของจังหวัด ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความพร้อมที่จะรองรับกับการพัฒนาในด้านต่างๆ

5. เน้นการจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในเขตชนบทและในเขตเมือง เพื่อป้องกันปัญหาด้านมลภาวะ และให้มีขีดความสามารถที่จะรองรับกับการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น

แนวทางและแผนงานการพัฒนา จ.นครราชสีมา

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการกำหนดแนวทางการพัฒนา จ.นครราชสีมา ระยะ 5 ปี จึงได้กำหนดเป็นเขตพื้นที่พัฒนา (Zoning) โดยใช้แบบจำลองการพัฒนาพื้นที่ตามที่ JICA คือ แบบจำลองแนวทางการพัฒนาเครือข่ายพื้นที่ (Regional Network) ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการที่จะรวมกลุ่มการตั้งถิ่นฐานชุมชนเข้ามาเป็นหลายกลุ่มด้วยกัน แต่ละกลุ่มก็มีความชำนาญเฉพาะตนเอง และมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ที่อยู่ต่อเนื่องใกล้เคียง ในระดับท้องถิ่นของตนเอง เมื่อนำแบบจำลองแนวทางการพัฒนาเครือข่ายพื้นที่ มาพิจารณาประกอบกับศักยภาพของพื้นที่ที่มีอยู่จะสามารถแบ่งศูนย์กลางเจริญและกลุ่มพื้นที่พัฒนาได้เป็น ศูนย์กลางความเจริญหลัก กลุ่มพัฒนาพื้นที่ อ.เมือง เป็นศูนย์กลางของจังหวัดในการพัฒนาต่างๆและทำหน้าที่กระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปสู่เมืองรอบนอกให้มากที่สุด ส่วน อ.ปากช่องถูกจัดให้เป็นศูนย์กลางความเจริญระดับรอง ซึ่งมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเฉพาะพื้นที่ เช่น ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาเพื่อให้อุตสาหกรรมกับแนวทางการพัฒนาเครือข่ายพื้นที่ได้กำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาหลัก 2 แนวทางคือ แนวทางการพัฒนาพื้นที่ และแนวทางการพัฒนารายสาขา

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ที่มีแผนงานดังนี้

-แผนงานปรับปรุงโครงสร้างขั้นพื้นฐานและสาธารณูปโภคในเขตเมือง

-แผนงานปรับปรุงความเชื่อมโยงระหว่างเมืองศูนย์กลางความเจริญและระหว่างพื้นที่เมืองกับอำเภอ

แนวทางการพัฒนารายสาขา มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนแนวทางการพัฒนาพื้นที่ และมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดเป็นส่วนรวม ประกอบด้วย

1. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ แยกเป็น

1) แนวทางการพัฒนาด้านการเกษตร มีเป้าหมายเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการผลิตในภาคอุตสาหกรรม รวมไปถึงเป้าหมายเพื่อการปรับโครงสร้างระบบการผลิตทางเกษตร เพื่อลดภาวะความเสี่ยงของเกษตรกรและเป็นการแก้ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในชนบท

2) แนวทางการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนให้เกิดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมโดยภาคเอกชน จึงกำหนดที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมเน้นหนักในแต่ละกลุ่มพื้นที่พัฒนา โดย อ.ปากช่องถูกกำหนดให้เป็นเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิต ที่สนองความต้องการภายในท้องถิ่นเพื่อการส่งออกสู่ตลาดภายในและต่างประเทศเขต อ.ปากช่องมีเป้าหมายหลักคือเป็นพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมหินอ่อน ปูนซีเมนต์ อีซู อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก และศูนย์กลางการพาณิชย์สินค้าที่ขผลทางการเกษตร ได้แก่ ผัก ผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น แนวทางการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มพื้นที่จะมีแผนงานดำเนินงานเพียงแผนเดียว คือแผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม

3) แนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เป้าหมายเพื่อสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวในจังหวัด สนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวทั้งในกลุ่มและระหว่างกลุ่มพื้นที่พัฒนา และเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน ประกอบด้วยแผนงานที่สำคัญ คือ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว แผนงานพัฒนาทัศนกรรมพื้นบ้าน ฯลฯ

4) แนวทางการพัฒนาด้านการค้าและบริการ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ จ.นครราชสีมา เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพัฒนาระบบตลาดด้านการเกษตรในชนบท ประกอบด้วยแผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาด้านการค้าและบริการ แผนงานพัฒนาระบบการตลาดด้านการเกษตรในชนบท แผนงานคุ้มครองผู้บริโภค

2. แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและทักษะฝีมือแรงงาน ของประชากรกลุ่มเป้าหมาย ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสามารถเข้าสู่กระบวนการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวทางการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายเพื่อแก้ไขและป้องกัน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น หรือจะเกิดขึ้นตามมาจากการพัฒนาในด้านต่างๆ รวมทั้งมีเป้าหมายเพื่อ ให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดทั้งในเขตชนบทและเขตเมือง

5.2.3 แผนและนโยบายระดับท้องถิ่น

การศึกษาถึงแผนและนโยบายในการบริหารงานของท้องถิ่นอันได้แก่ นโยบายของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลปากช่อง รวมถึงโครงการพัฒนาต่างๆในเทศบาลตำบลปากช่อง จะทำให้ทราบถึงทิศทางและวิสัยทัศน์การพัฒนาจากผู้กำหนดนโยบายการพัฒนาเมือง ทำให้สามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องหน่วยงานท้องถิ่นที่จะต้องเป็นผู้บริหารงานและทำแผนปฏิบัติต่อไป

นโยบายในการพัฒนาเทศบาลตำบลปากช่อง

นโยบายในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องมีเนื้อหา “เนื่องจากปากช่องเป็นเมืองท่องเที่ยว ซึ่งมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติเดินทางเข้ามามากมาย เทศบาลจึงจัดทำโครงการชุมชนเมืองปากช่องน่าอยู่ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลและของจังหวัดเพื่อที่ชุมชนเมืองปากช่องของเราจะได้เป็นเมืองที่สวยงามและดูสะอาดต่อผู้ที่พบเห็น แต่ทั้งนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากพี่น้องชาวปากช่องทุกท่านช่วยกันดูแลและรักษาความสะอาด”

“...องค์กรเอกชน พ่อค้า ประชาชนหรือเป็นองค์กรของรัฐ ข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหารและหน่วยงานต่างๆได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำ เพื่อพัฒนาสภาพอาคาร ร้านค้า ถนนหนทาง สถานที่ทำการ และสภาพภูมิทัศน์ต่างๆอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ชุมชนเมืองปากช่อง เป็นเมืองที่สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ใครเห็นใครชม อยากมาเที่ยวมาเยือนอีก ให้ผู้ที่พบเห็นหรือมาพำนักอยู่ในชุมชนเมืองปากช่องได้เอ่ยปากชมว่า “ปากช่องเมืองน่าอยู่” ให้จงได้

“.....เนื่องจากอำเภอปากช่องเป็นเมืองท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเดินทางเข้ามามากมาย ซึ่งทำให้งานด้านโรงแรมที่อยู่อาศัยเจริญรุ่งเรือง

เทศบาลตำบลปากช่อง จึงร่วมกับศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต 5 นครราชสีมา และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้ร่วมกันดำเนินโครงการ โรงแรมน่าอยู่ น่าพัก ซึ่งจะคัดเลือกโรงแรมที่อยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลปากช่อง เข้าร่วมโครงการซึ่งจะสร้างความตื่นตัวให้กับเจ้าของโรงแรมและปรับปรุงกิจการโรงแรมของตนเองเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว”

ที่มา : วารสาร ‘ปากช่องสาร’ , เอกสารเผยแพร่กิจการเทศบาลตำบลปากช่อง ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน ธ.ค.2543

จากการสัมภาษณ์คุณคมกฤษณ์ ลิ่มปัญญาเลิศ เทศมนตรีเทศบาลตำบลปากช่องได้กล่าวถึงนโยบายและแนวทางการพัฒนาเทศบาลตำบลปากช่องนั้นจะมาจากนโยบายของคณะผู้บริหารซึ่งมีนโยบายการพัฒนาหลัก 3 ด้านดังนี้

1. เน้นการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวใน อำเภอปากช่อง เพราะเทศบาลตำบลปากช่อง สามารถจัดเก็บรายได้ได้มากและมีงบประมาณที่สามารถนำมาดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ เพื่อสร้างบรรยากาศการท่องเที่ยวทั้งใน อำเภอปากช่องและชุมชนเมืองปากช่อง
2. เน้นการส่งเสริมด้านการศึกษาแก่ประชาชนในเทศบาลตำบลปากช่อง
3. เน้นการส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) แก่เยาวชนและประชาชนในเทศบาลตำบลปากช่อง

จะเห็นได้ว่านโยบายการพัฒนาเมืองของเทศบาลตำบลปากช่องมีประเด็นสำคัญที่เป็นเป้าหมายการพัฒนา คือ การมุ่งพัฒนาปากช่องให้เป็นเมืองท่องเที่ยว โดยเน้นการส่งเสริม สนับสนุน และปรับปรุงบรรยากาศของเมืองให้มีสภาพน่าอยู่ สวยงามเพื่อเป็นจุดขายและดึงดูดนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวโดยตรงอันได้แก่ โรงแรมและสถานที่พักแรมได้มีการปรับปรุงบริการให้ดีขึ้น

รวมถึงการเร่งรัดแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาาระบบถนน และการจราจรในเมืองเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเดินทางและให้เกิดความปลอดภัยทั้งแก่ประชาชนในเมืองเอง รวมถึงการที่นักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางหรือเข้ามาใช้เส้นทางสัญจรภายในเมือง นอกจากนี้ยังมีโครงการจัดสร้างระบบระบายน้ำ ระบบรวบรวม และบำบัดน้ำเสียในชุมชนเมืองปากช่อง ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในขั้นตอนการก่อสร้างระบบ

สรุปแผนและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง

แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาและอำเภอปากช่องข้างต้นเน้นการพัฒนา ดังนี้

1. นโยบายการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา

ตามแผนพัฒนาและศักยภาพของพื้นที่ ทำให้จังหวัดนครราชสีมา ถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรม บริการการขนส่ง คลังสินค้า โดยเชื่อมโยงกับ กรุงเทพฯและพื้นที่อุตสาหกรรมหลักบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (ESB) อุตสาหกรรมหลักที่ได้รับการส่งเสริมได้แก่ อุตสาหกรรมด้านโลหะ วิศวกรรม อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์และอุปกรณ์ รวมถึงอุตสาหกรรมเกษตรที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นและอุตสาหกรรมบริการ

นอกจากนั้นนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด ยังมีสาระสำคัญที่มุ่งการพัฒนาพื้นที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ โครงการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าแบบสูบลูกกลับที่เขื่อนลำตะคอง การจัดตั้งสถานีขนส่งสินค้ากล่องเพื่อรองรับอุตสาหกรรม โครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษ (Motor way) จากกรุงเทพฯมายังจังหวัดนครราชสีมา การอนุรักษ์และป้องกันการบุกรุกป่าไม้ในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะในชุมชนเมือง

2. นโยบายการพัฒนาอำเภอปากช่อง

แผนและนโยบายของจังหวัดนครราชสีมา เน้นภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคนำการพัฒนาของจังหวัด กำหนดการให้อุตสาหกรรมพื้นฐานที่เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นในการผลิต และอุตสาหกรรมเชื่อมโยงที่ก่อให้เกิดการลงทุนต่อเนื่อง รวมถึงการใช้โอกาสจากการเปิดประเทศของกลุ่มประเทศอินโดจีนและศักยภาพด้านที่ตั้งของจังหวัดเป็นข้อได้เปรียบในการพัฒนา คำนึงถึงการป้องกันปัญหาผลกระทบจากการพัฒนาโดยจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนาจังหวัดมุ่งพัฒนาพื้นที่ตามกลุ่มความชำนาญเฉพาะในระดับท้องถิ่น รวมถึงพัฒนาเครือข่ายพื้นที่ตามศักยภาพที่มีอยู่ โดยแบ่งศูนย์กลางการพัฒนาเป็น ศูนย์กลางความเจริญหลักคือ อำเภอเมือง เป็นศูนย์กลางของจังหวัดในการพัฒนาด้านต่างๆและทำหน้าที่กระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปสู่เมืองรอบนอกให้มากที่สุด ส่วนอำเภอปากช่องถูกจัดให้เป็นศูนย์กลางความเจริญระดับรอง ซึ่งมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และหน้าที่อื่นๆ ที่

เกี่ยวข้องเฉพาะพื้นที่ เช่น ด้านการท่องเที่ยว ฯลฯ ปรับปรุงความเชื่อมโยงระหว่างเมืองศูนย์กลางความเจริญ และระหว่างพื้นที่เมืองกับอำเภอ

การพัฒนาสาขาเศรษฐกิจ ด้านเกษตรเน้นปรับปรุงระบบการผลิตเพื่อเพิ่มรองรับการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ด้านอุตสาหกรรมเน้นให้อำเภอปากช่องเป็นเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตสนองความต้องการในท้องถิ่นและเพื่อการส่งออก มีเป้าหมายให้อำเภอปากช่องเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมหนักประเภทหินอ่อน ปูนซีเมนต์ อีฐ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรและอาหาร ด้านการค้าและบริการเน้นให้จังหวัดนครราชสีมา เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการของภาคและพัฒนาาระบบตลาดการเกษตร รวมถึงพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดการเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด

3. นโยบายการพัฒนาของท้องถิ่น นโยบายการพัฒนาเทศบาลตำบลปากช่องของคณะผู้บริหารเทศบาล เน้นการพัฒนาปากช่องให้เป็นเมืองท่องเที่ยว การพัฒนาเมืองให้น่าอยู่และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน บรรยากาศการลงทุนและสภาพแวดล้อมเมืองเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของเมืองให้ดีขึ้น

5.3 ความคาดหวังในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง

ความคาดหวังในการพัฒนาของชาวเมืองปากช่อง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอันได้แก่ ผู้ประกอบการ ผู้ใช้บริการทั้งที่เป็นประชาชนในเมือง ชาวชนบทรอบนอก (เกษตรกร) และนักท่องเที่ยว เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเมืองโดยตอบรับกับความต้องการของผู้มีส่วนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนได้สะดวกขึ้น

5.3.1 ความคาดหวังของผู้ประกอบการในชุมชนเมืองปากช่อง

ความคาดหวังหรือความต้องการให้มีการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในอนาคตนั้น พบว่า ผู้ประกอบการกิจการในชุมชนเมืองปากช่องส่วนใหญ่ต้องการให้มีการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องให้เป็นเมืองน่าอยู่ ทั้งการรักษาความสะอาด รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในเมือง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสภาพแวดล้อมของชุมชนที่ดี คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคืออยากให้อำเภอปากช่องเป็นเมืองท่องเที่ยวร้อยละ 26.19 เพราะจะสามารถส่งผลดีต่อธุรกิจต่างๆในเมืองได้ และเป็นการเพิ่มรายได้ เพิ่มลูกค้าแก่ผู้ประกอบการในเมือง อันดับต่อมาคือต้องการให้ปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม การจราจรและถนนให้ดีขึ้น เพื่อความปลอดภัยของคนในเมืองร้อยละ 14.29

ตารางที่ 5.4 แสดงความคาดหวังของกลุ่มผู้ประกอบการเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในอนาคต

การพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในอนาคต	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการให้ปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม การจราจรและถนนให้ดีขึ้น	6	14.29
2. ต้องการให้มีห้างสรรพสินค้าในชุมชนเมืองปากช่อง	1	2.38
3. ต้องการให้อำเภอปากช่องเป็นเมืองน่าอยู่ (สะอาด เป็นระเบียบ สวยงาม ปลอดภัย มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ฯลฯ)	14	33.33
4. ต้องการให้อำเภอปากช่องเป็นเมืองท่องเที่ยว	11	26.19
5. ต้องการให้สามารถทำการค้าขายได้ดีขึ้น	4	9.52
6. อื่นๆ	6	14.29
รวม	42	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

5.3.2 ความคาดหวังของผู้ใช้บริการในชุมชนเมืองปากช่อง

ความคาดหวังของผู้ใช้บริการที่เป็นกลุ่มประชากรในชุมชนเมืองปากช่อง

ความคาดหวังหรือความต้องการให้มีการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในอนาคตนั้น พบว่า ชาวเมืองปากช่องส่วนใหญ่ต้องการให้มีการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องเป็นเมืองท่องเที่ยวหรือมีความเป็นเมืองท่องเที่ยวมากขึ้นกว่าเดิม ร้อยละ 23.33 รองลงมาต้องการให้ปากช่องเป็นเมืองน่าอยู่ (สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ฯลฯ) ร้อยละ 21.11 ต้องการให้ปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม การจราจรและถนนให้ดีขึ้น 18.89 ต้องการให้เศรษฐกิจดีขึ้นร้อยละ 17.78 อีกความต้องการหนึ่งที่น่าสนใจคือ ต้องการให้ปากช่องแยกเป็นจังหวัดใหม่หรือยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองร้อยละ 8.89 เพราะเห็นว่าชุมชนเมืองปากช่องมีความพร้อมที่จะพัฒนาเป็นเมืองที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่าเดิม

ตารางที่ 5.5 แสดงความคาดหวังของกลุ่มผู้บริการที่เป็นประชากรในเมืองเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในอนาคต

การพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในอนาคต	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการให้ปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม การจราจรและถนนให้ดีขึ้น	17	18.89
2. ต้องการให้มีการแยกจังหวัดหรือยกฐานะเมืองเป็นเทศบาลเมือง	8	8.89
3. ต้องการให้ปากช่องเป็นเมืองน่าอยู่ (สะอาด เป็นระเบียบ สวยงาม ปลอดภัย มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ฯลฯ)	19	21.11
4. ต้องการให้ปากช่องเป็นเมืองท่องเที่ยว	21	23.33
5. ต้องการให้เศรษฐกิจเมืองดีขึ้น	16	17.78
6. อื่นๆ	9	10.00
รวม	90	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ความคาดหวังของผู้ใช้บริการที่เป็นกลุ่มประชากรนอกชุมชนเมืองปากช่อง แบ่งเป็น

2 กลุ่ม

1. กลุ่มนักท่องเที่ยว

ความคาดหวังหรือความต้องการให้มีการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในอนาคตนั้น พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้มีการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในด้านการเป็นศูนย์ให้บริการข้อมูล ข่าวสารและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวร้อยละ 34.29 รองลงมาคือพัฒนาให้ชุมชนเมืองปากช่องเป็นเมืองที่สวยงาม น่าอยู่และปลอดภัยร้อยละ 28.57 รวมถึงความต้องการให้เพิ่มบริการและเพิ่มความหลากหลายของสินค้าและของฝากร้อยละ 22.86

ตารางที่ 5.6 แสดงความคาดหวังของกลุ่มนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในอนาคต

การพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในอนาคต	จำนวน	ร้อยละ
1. เป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	12	34.29
2. เพิ่มความหลากหลายของสินค้าที่เป็นของฝาก ของที่ระลึก	8	22.86
3. ต้องการให้ปากช่องเป็นเมืองน่าอยู่ (สะอาด เป็นระเบียบ สวยงาม ปลอดภัย มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ฯลฯ)	10	28.57

4.เพิ่มบริการที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	3	8.57
5.อื่นๆ	2	5.71
รวม	35	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

2. กลุ่มประชากรนอกเขตเทศบาลตำบลปากช่อง(เกษตรกร)

ความคาดหวังหรือความต้องการให้มีการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในอนาคตนั้น พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้มีการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องให้มีห้างสรรพสินค้าเหมือนเมืองนครราชสีมาและเมืองสระบุรี คิดเป็นร้อยละ 33.33 เพื่อที่เกษตรกรจะได้เข้ามาจับจ่ายใช้สอยและซื้อสินค้าได้สะดวก ไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปที่ยื่นอีก เนื่องจากคิดว่าของที่ขายในห้างสรรพสินค้าจะมีราคาถูกกว่า ช้างนอก รองลงมาคืออยากให้ปากช่องเป็นเมืองน่าอยู่ สวยงาม สิ่งแวดล้อมดี ร้อยละ 27.78 และให้เป็นเมืองท่องเที่ยวร้อยละ 22.22

ตารางที่ 5.7 แสดงความคาดหวังของกลุ่มชาวชนบทหรือเกษตรกรรอบนอกเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในอนาคต

การพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องในอนาคต	จำนวน	ร้อยละ
1.ต้องการให้มีห้างสรรพสินค้าในชุมชนเมืองปากช่อง	12	33.33
2.ต้องการให้ปากช่องเป็นเมืองท่องเที่ยว	8	22.22
3.ต้องการให้ปากช่องเป็นเมืองน่าอยู่ (สะอาด เป็นระเบียบ สวยงาม ปลอดภัย มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ฯลฯ)	10	27.78
4.อื่นๆ	6	16.67
รวม	36	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

5.4 เป้าหมายในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง

การวางแผนเพื่อพัฒนาพื้นที่จำเป็นจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อที่จะกำหนดแนวทางพัฒนาให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในอนาคต

การวิเคราะห์เป้าหมายในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง

การวิเคราะห์เป้าหมายในการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง ได้พิจารณาจาก

- ความคาดหวังในการพัฒนาเมืองของประชาชน
- ศักยภาพของเมือง
- บทบาทในอนาคตของเมือง
- แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง

การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาได้คำนึงถึงการพัฒนาของชุมชนเมืองปากช่อง ให้เป็นไปตามแนวโน้มของบทบาทเมืองในอนาคตที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ความคาดหวังในการพัฒนาของประชาชน และนโยบายของท้องถิ่น

จากตารางที่ 5.10 แสดงบทบาทและศักยภาพ ความคาดหวังของประชาชน แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง พบว่ามีประเด็นการพัฒนาที่มีความสัมพันธ์หรือสอดคล้องกันดังนี้

- การพัฒนาด้านการค้าและบริการการท่องเที่ยว มีแนวโน้มการเติบโตของบทบาทด้าน

การค้าบริการเพื่อการท่องเที่ยว มีศักยภาพที่และปัจจัยต่างๆเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ความพร้อมของร้านค้าบริการในเมือง เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก ความสะดวกในการเดินทางในเมืองและการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สถานที่ตากอากาศ กอล์ฟ โรงแรมทั้งในเมืองและนอกเมือง

นอกจากนั้นความคาดหวังหรือความต้องการของประชาชน ผู้ประกอบการ นโยบายของท้องถิ่นที่มุ่งการพัฒนาไปที่การสนับสนุนบทบาทและรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงแผนและนโยบายระดับประเทศและระดับท้องถิ่นยังเอื้อต่อการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของเมืองในด้านการการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น โครงการสร้างมอเตอร์เวย์ (Motor Way) ผ่านอำเภอปากช่อง การขยายช่องทางจราจรจากสระบุรี ผ่านอำเภอปากช่อง สิ้นสุดที่จังหวัดหนองคาย อันมีผลต่อการกระตุ้นการพัฒนาในชุมชนเมืองปากช่อง ขณะที่ท้องถิ่นเองก็มีโครงการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการพัฒนาและนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาใช้บริการ เป็นการเพิ่มศักยภาพของเมืองมากขึ้น

-การพัฒนาด้านการค้าและบริการการเกษตรแก่พื้นที่ชนบทรอบนอก ชุมชนเมืองปากช่องปัจจุบันมีบทบาทและมีแนวโน้มในการเติบโตด้านการค้าบริการนอกจากการบริการการท่องเที่ยวแล้ว ยังมีบทบาทการให้บริการแก่เกษตรกรรอบนอกทั้งในอำเภอปากช่องและอำเภอใกล้เคียง เนื่องจากเมืองมีปัจจัยหลายอย่างสนับสนุนและมีศักยภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาการค้าบริการ ที่มีเขตบริการของชุมชนเมืองปากช่อง กว้างไกลเฉลี่ย 45 กม. ให้บริการครอบคลุมพื้นที่อำเภอปากช่องที่มีการเติบโตของประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะมีประชากรมากเป็นอันดับที่ 2 ของจังหวัด ซึ่งประชากรเหล่านี้ส่วนใหญ่ก็ทำอาชีพในภาคเกษตรทั้งปศุสัตว์ ทำไร่ ทำสวน และเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว ถือเป็นเกษตรที่มีฐานะค่อนข้างดีและเป็นเกษตรกรที่มีความทันสมัยทั้งด้านกระบวนการและเทคโนโลยีการผลิต จึงเป็นแหล่งผู้บริโภคสำคัญที่มีอุปสงค์เพียงพอที่จะรองรับการพัฒนาของชุมชนเมืองปากช่องด้านการค้าและบริการ

การให้บริการด้านเกษตรจึงเป็นบทบาทที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของชุมชนเมืองปากช่อง เพราะเมืองมีการเติบโตและมีการพึ่งพิงลูกค้าที่เป็นเกษตรกรรอบนอกคู่กันมาตลอด ลูกค้าเหล่านี้ถือเป็นกลุ่มผู้บริโภคขนาดใหญ่ที่มีอำนาจหรือแรงซื้อค่อนข้างสูงเพราะมีสถานะทางเศรษฐกิจที่ดี และเป็นลูกค้าประจำที่ต้องพึ่งสินค้าและบริการจากชุมชนเมืองปากช่องเช่นกัน ซึ่งเป็นการรับประกันได้ในระดับหนึ่งว่าการขยายตัวด้านการค้าบริการของเมืองจะมีลูกค้ามากพอที่จะทำให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินธุรกิจอยู่ได้ ดังนั้นการพัฒนาเมืองจึงไม่อาจที่จะมองข้ามการให้บริการด้านนี้

สรุปเป้าหมายการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่อง

การวิเคราะห์ข้างต้นเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของจังหวัดและอำเภอ และเหมาะสมกับบทบาทของชุมชนเมืองปากช่อง จึงสามารถสรุปเป้าหมายการพัฒนาจึงสามารถสรุปประเด็นการพัฒนา ได้ดังนี้

ประเด็นที่1 พัฒนาชุมชนเมืองปากช่องเพื่อเป็นเมืองการค้าบริการการท่องเที่ยวสำหรับอำเภอปากช่องและพื้นที่ใกล้เคียง

ประเด็นที่2 พัฒนาชุมชนเมืองปากช่องเพื่อรองรับการพัฒนาและการเติบโตของอำเภอปากช่อง
ดังนั้นเป้าหมายการพัฒนาคือ

เป้าหมายหลัก “การพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องให้เป็นเมืองท่องเที่ยว”

เป้าหมายรอง “การพัฒนาชุมชนเมืองปากช่องให้เป็นเมืองบริการการเกษตร”